

Sygn. akt III APa 16/19

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 10 czerwca 2019 r.

Sąd Apelacyjny w Katowicach

Wydział III Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Jolanta Pietrzak (spr.)
Sędziowie:	SSA Witold Nowakowski SSA Marek Procek
Protokolant:	Magdalena Bezak-Sürücü

na posiedzeniu jawnym rozpoznał sprawę

dyscyplinarną R. M. (R. M.)

na skutek odwołania obwinionego R. M.

od orzeczenia dyscyplinarnego Odwoławczej Komisji Dyscyplinarnej dla Nauczycieli przy Ministrze Edukacji Narodowej w W.

z dnia 16 stycznia 2019 r. sygn. akt BO-OKDIR.0021.321.2018

1) **zmienia zaskarżone orzeczenie w ten sposób, że wymierza R. M. karę zwolnienia z pracy;**

2) **oddala odwołanie w pozostałym zakresie.**

/-/ SSA M.Procek /-/ SSA J.Pietrzak /-/ SSA W.Nowakowski

Sędzia Przewodniczący Sędzia

Sygn. akt III APa 16/19

UZASADNIENIE

Komisja Dyscyplinarna dla Nauczycieli przy Wojewodzie (...) uznała obwinionego R. M. winnym tego, że będąc nauczycielem dyplomowanym

nie zapewnił bezpieczeństwa wszystkim uczestnikom podczas obozu narciarskiego zorganizowanego w dniach od 19 do 28 lutego 2016 r. przez Zespół Szkół (...) w B., co w dniu 26 lutego 2016 r. doprowadziło

do śmierci A. B. ucznia III klasy Gimnazjum (...) w B., czym uchybił godności zawodu nauczyciela i za to wymierzyła mu karę zwolnienia z pracy z zakazem przyjmowania ukaranego do pracy w zawodzie nauczycielskim w okresie 3 lat od ukarania.

R. M. w odwołaniu od tego orzeczenia wniósł o jego uchylenie i umorzenie postępowania dyscyplinarnego ewentualnie orzeczenie kary nagany z ostrzeżeniem.

Odwoławcza Komisja Dyscyplinarna dla Nauczycieli przy Ministrze Edukacji Narodowej, orzeczeniem z dnia 16.01.2019r. utrzymała w mocy zaskarżone orzeczenie uznając, że obwiniony dopuścił się rażących zaniedbań polegających na pozostawieniu grupy uczniów będących pod jego opieką na stoku narciarskim, bez opieki i właściwego nadzoru. Komisja podkreśliła, że skoro obwiniony wziął na siebie opiekę nad najstarszymi, najlepiej jeżdżącymi na nartach uczniami, to miał obowiązek wywiązywać się z niego rzetelnie i faktycznie sprawować opiekę nad tą właśnie grupą. Tymczasem obwiniony zajmował się najmłodszymi uczestnikami wypoczynku wbrew wcześniejszym ustaleniom. Obwiniony jako osoba dorosła z dużym doświadczeniem zawodowym i życiowym musiał zdawać sobie sprawę z możliwych konsekwencji w przypadku pozostawienia uczniów bez opieki na stoku narciarskim, a mimo to, jak wynika z ustaleń poczynionych w postępowaniu karnym, nie był obecny w czasie, kiedy doszło do wypadku ucznia. Uczniowie sami wezwali policję.

Byli sami kiedy mieli przerwy na posiłek i spożywali alkohol. Byli sami, kiedy zdecydowali się dwukrotnie pozostawić narty i wejść na taras widokowy. Byli sami, kiedy zagubiła się ich koleżanka. Najstarsi uczestnicy wyjazdu, choć już prawie dorośli, zdani byli tylko na siebie a opiekunowie, jak wynika z ustaleń Prokuratury i Sądu, zajmowali się głównie najmłodszymi uczestnikami wypoczynku.

W ocenie odwoławczej komisji dyscyplinarnej zachowanie obwinionego, polegające na niewłaściwym podejściu do powierzonych mu zadań z całą pewnością jest czynem uchybiającym godności zawodu nauczyciela. Jest również naruszeniem obowiązku rzetelnego realizowania zadań nauczyciela, w szczególności w zakresie funkcji wychowawczej i opiekuńczej. Obwiniony jest nauczycielem wychowania fizycznego, absolwentem studiów magisterskich z przygotowaniem pedagogicznym posiadającym stopień awansu zawodowego nauczyciela dyplomowanego i 24 letni staż pracy pedagogicznej. Od takiego nauczyciela należy wymagać właściwego przygotowania do wykonywania zawodu, rzetelnego realizowania zadań związanych z powierzonym mu stanowiskiem oraz podstawowymi funkcjami szkoły. Będąc należycie przygotowanym do wykonywania zawodu nauczyciela, prawidłowego realizowania zadań związanych z powierzonym mu stanowiskiem oraz podstawowymi funkcjami szkoły: dydaktyczną, wychowawczą i opiekuńczą, o których mowa w art. 6 ustawy Karta Nauczyciela – obwiniony wiedział, że jest odpowiedzialny za uczniów

i reprezentuje grupę społeczną wysokiego zaufania, a w przypadku gdy nie będzie przestrzegał przepisów prawa ujętych w art. 6 ww. ustawy, powinien być świadomy odpowiedzialności dyscyplinarnej. Obowiązkiem nauczyciela było sprawowanie opieki i dostosowanie się do przepisów obowiązujących w czasie wypoczynku organizowanego przez szkołę.

Jednocześnie wbrew zarzutom obwinionego mimo, że za nierzetelne realizowanie zadań związanych z pełnieniem funkcji kierownika wypoczynku podczas obozu narciarskiego zorganizowanego przez szkołę został on „upomniany” - czyli zastosowano wobec niego karę porządkową, to może i powinien być ukarany za niezapewnienie bezpieczeństwa uczniom

w czasie zajęć organizowanych przez szkołę, gdyż w ocenie odwoławczej komisji dyscyplinarnej nierzetelnie realizował obowiązki opiekuna grupy zjazdowej na stoku we Włoszech, co nie zapewniło bezpieczeństwa uczestnikom wypoczynku. Szkodliwość społeczna braku opieki nad uczniami w czasie zajęć organizowanych przez szkołę jest w tym przypadku oczywista, nie przyznanie się obwinionego do winy, wbrew faktom, nie jest okolicznością łagodzącą, a okoliczności popełnienia zarzucanego czynu wskazują, że kara wymierzona przez komisję dyscyplinarną pierwszej instancji jest właściwa.

R. M. wniósł odwołanie od tego orzeczenia domagając się jego uchylenia i umorzenia postępowania, lub zmiany poprzez uznanie, iż Odwołujący jest niewinny zarzucanego mu czynu a nadto zasądzenia na jego rzecz kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm prawem przepisanych.

Jednocześnie skarżący wniósł o wydanie postanowienia w przedmiocie wstrzymania wykonalności orzeczenia dyscyplinarnego Odwoławczej Komisji Dyscyplinarnej dla Nauczycieli przy Ministrze Edukacji Narodowej z dnia 16 stycznia 2019r. utrzymującego w mocy orzeczenie Komisji Dyscyplinarnej dla Nauczycieli przy Wojewodzie (...) z dnia 12 lipca 2018r. uznającego Odwołującego winnym uchybienia godności zawodu nauczycielskiego i wymierzającego mu karę zwolnienia z pracy z zakazem przyjmowania do pracy w zawodzie nauczycielskim w okresie 3 lat od ukarania.

Wreszcie skarżący wniósł o uzupełnienie postępowania dowodowego.

Skarżący zarzucił:

- 1) naruszenie przepisów postępowania tj. art. 85 ust. 4 pkt 2 ustawy z dnia 26 stycznia 1982r. Karta Nauczyciela poprzez niewłaściwe zastosowanie skutkujące wydaniem orzeczenia dyscyplinarnego względem Odwołującego podczas, gdy w sprawie zachodzi przesłanka negatywna prowadzenia postępowania dyscyplinarnego w postaci ukarania karą porządkową przez pracodawcę, co winno skutkować umorzeniem postępowania dyscyplinarnego,
- 2) naruszenie przepisów postępowania tj. art. 85g ust. 1 ustawy z dnia 26 stycznia 1982r. Karta Nauczyciela poprzez niewłaściwe zastosowanie skutkujące nieprzeprowadzeniem postępowania dowodowego w pełnym zakresie umożliwiającym prawidłowe odtworzenie stanu faktycznego sprawy podczas, gdy Komisja Dyscyplinarna ma w tym zakresie obowiązek działania z urzędu,
- 3) naruszenie przepisów postępowania tj. art. 85j ust. 1 ustawy z dnia 26 stycznia 1982r. Karta Nauczyciela poprzez niewłaściwe zastosowanie skutkujące dokonaniem nieprawidłowej oceny materiału dowodowego zebranego w sprawie z naruszeniem zasad doświadczenia życiowego i logicznego rozumowania,
- 4) naruszenie przepisów postępowania tj. art. 85j ust. 3 ustawy z dnia 26 stycznia 1982r. Karta Nauczyciela poprzez niewłaściwe zastosowanie skutkujące przyjęciem, iż okoliczności sprawy uzasadniają wymierzenie Odwołującemu kary dyscyplinarnej zwolnienie z zakazem przyjmowania do zawodu nauczycielskiego w okresie 3 lat podczas, gdy okoliczności sprawy nie uzasadniają takiej reakcji dyscyplinarnej.
- 5) naruszenie prawa materialnego tj. art. 6 ustawy z dnia 26 stycznia 1982r. Karta Nauczyciela poprzez niewłaściwe zastosowanie skutkujące uznaniem, iż zachowanie Odwołującego nie spełniało ustawowych wymogów podczas, gdy żadna z zasad postępowania wyrażonego w tej normie prawnej nie została naruszona,
- 6) naruszenie prawa materialnego tj. art. 4 ustawy z dnia 7 września 1991r. o systemie oświaty poprzez niewłaściwe zastosowanie skutkujące uznaniem, iż zachowanie Odwołującego nie spełniało ustawowych wymogów podczas, gdy żadna z zasad postępowania wyrażonego w tej normie prawnej nie została naruszona.

Sąd Apelacyjny ustalił i zważył, co następuje:

Po pierwsze podnieść należy, że słusznie stwierdziła Odwoławcza Komisja Dyscyplinarna dla Nauczycieli przy Ministrze Edukacji Narodowej, że ukaranie odwołującego karą porządkową upomnienia nie stało na przeszkodzie prowadzeniu wobec niego postępowania dyscyplinarnego i nie uzasadniało umorzenia tego postępowania jako, że kara porządkowa została mu wymierzona wyłącznie za nierzetelne realizowanie zadań związanych z pełnieniem funkcji kierownika wypoczynku podczas obozu (vide zawiadomienie o ukaraniu k. 37 akt postępowania dyscyplinarnego) natomiast postawione

w postępowaniu dyscyplinarnym zarzuty dotyczyły także niezapewnienia bezpieczeństwa wszystkim uczestnikom obozu i dotyczyły obowiązków odwołującego jako opiekuna grupy zjazdowej. Zgodzić się bowiem należy ze stanowiskiem zaprezentowanym w zaskarżonym orzeczeniu, że zakres obowiązków kierownika wypoczynku nie jest tożsamy z obowiązkami opiekuna grupy zjazdowej.

Tym samym zarzut naruszenia art. 85 ust. 4 pkt 2 ustawy z dnia 26 stycznia 1982r. Karta Nauczyciela był chybyony.

Odnosząc się natomiast do pozostałych zarzutów skarżącego podnieść należy, że wbrew jego twierdzeniom Komisja Dyscyplinarna poczyniła prawidłowe ustalenia faktyczne i nie popełniła zarzucanych uchybień w zakresie oceny materiału dowodowego.

Wszakże Komisja czyniła starania o uzyskanie akt postępowania przygotowawczego, szczegółowo przeanalizowała zarówno ustalenia dokonane w postępowaniu karnym jak i wyjaśnienia odwołującego złożone przed Komisją zaś dokonana przez nią ocena materiału dowodowego nie narusza zasad logicznego rozumowania, wskazań wiedzy i doświadczenia życiowego.

Z ustaleń tych jednoznacznie wynika, że R. M. przyjął na siebie obowiązki opiekuna grupy najstarszych, najlepiej jeżdżących na nartach uczniów natomiast zajmował się głównie grupą młodszych i słabiej jeżdżących uczniów. Co ważniejsze z ustaleń tych wynika, że odwołujący nie był obecny na punkcie widokowym w czasie kiedy doszło do wypadku, ani nie wiedział, że uczniowie zamierzają się tam udać, gdyż nie był też z tymi uczniami w czasie przerwy na posiłek. Ponadto już wcześniej uczniowie byli na tym punkcie widokowym sami bez wiedzy opiekuna.

Zasadny jest zatem wniosek, że grupa uczniów, nad którą odwołujący miał sprawować opiekę, w istocie rzeczy była tej opieki i nadzoru pozbawiona. O ile ich umiejętności w zakresie jazdy na nartach mogły uzasadniać brak konieczności udzielania wskazówek na stoku i w praktyce uniemożliwiać stałą kontrolę, to niewątpliwie nie zwalniały opiekuna ze sprawowania nadzoru nad poczynaniami uczniów i z zapewnienia im opieki we wszelkich możliwych formach.

Z materiału dowodowego wynika też, że odwołujący cieszył się szacunkiem uczniów, w tym A. B., i był przez nich lubiany, a zatem wysoce prawdopodobne jest, że jego obecność na punkcie widokowym w feralnym czasie mogła zapobiec tragedii. Oczywistym jest bowiem, że nastoletnia młodzież inaczej zachowuje się w obecności dorosłego opiekuna będącego nauczycielem a inaczej w grupie rówieśniczej.

W tym stanie rzeczy Sąd Apelacyjny podziela pogląd, że zachowanie obwinionego, polegające na niewłaściwym podejściu do powierzonych mu zadań z całą pewnością jest czynem uchybiającym godności zawodu nauczyciela a także jest naruszeniem obowiązku rzetelnego realizowania zadań nauczyciela, w szczególności w zakresie funkcji wychowawczej i opiekuńczej a zatem zasadne było wymierzenie odwołującemu kary dyscyplinarnej.

Sąd Apelacyjny uznał jednak, że wymierzona skarżącemu kara zwolnienia z pracy z zakazem przyjmowania ukaranego do pracy w zawodzie nauczycielskim w okresie 3 lat od ukarania jest zbyt surowa, uwzględniając okoliczność, że skarżący w czasie poprzedzającym feralne zdarzenie wykonywał obowiązki nauczyciela bez zastrzeżeń, a nadto, że nadal cieszy się szacunkiem uczniów, rodziców uczniów i środowiska nauczycielskiego, czego dowodem są wyrazy wsparcia załączone do akt sprawy. Jednocześnie Sąd Apelacyjny uznał, że waga naruszeń, których dopuścił się skarżący, jest na tyle istotna, iż wymaga zastosowania kary zwolnienia z pracy, kierując się w tym względzie także wymogami prewencji.

Kary dyscyplinarne, które mogą być wobec nauczyciela zastosowane wymienia art. 76 ust. 1 ustawy Karta Nauczyciela. Ustawa podaje cztery rodzaje kar, uszeregowane od najmniej dolegliwej do najsurowszej. Ten rozbudowany katalog kar dyscyplinarnych, począwszy od nagany z ostrzeżeniem, poprzez zwolnienie z pracy a skończywszy

na wydaleniu z zawodu nauczyciela, pozwala na wymierzanie kar adekwatnych do stopnia zawinienia i potencjalnej bądź rzeczywistej szkody, zaś orzeczenia Komisji Dyscyplinarnych mają realizować nie tylko cele prewencji szczególnej ale także cele prewencji ogólnej.

Mając na uwadze powyższe Sąd Apelacyjny na mocy art.386§1 k.p.c. w związku z art. 76 ust. 1 pkt 2 Karty Nauczyciela zmienił zaskarżone orzeczenie i wymierzył R. M. karę zwolnienia z pracy, a w pozostałym zakresie na mocy art. 385k.c. oddalił odwołanie.

/-/ SSA M.Procek /-/ SSA J.Pietrzak /-/ SSA W.Nowakowski

Sędzia Przewodniczący Sędzia